

محمد محمدی گیلانی

عقده جهان نو

«جهان نو یا نوار سیاه تاریخ؛ احساس خطر»

«عقده گشائی قرآن - تجربه اسلام»

«قرآن واعلان خطر؛ تبدیل گلشن بگلخن!»

نگاهی به جموع رویدادها و مظاهر تمدن جدید، با ارتباطهای کوناکون و پیچیده اش، روش میکند که نیروهای دامن گستر جهان نو تمامی کره زمین را باساکمان و جهازات زندگی آنها بهم منطبق ساخته که میتوان گفت: مجموع آنها بصورت یک واحد حقیقی و پیکر وحدانی نظر هارا جلب میکند، و آنچنان دنیا بسوی وحدت و یگانگی سوق داده شده که اگر حادثه ای در نقطه ای از نقاط زمین اگرچه جزیره دور افتداده ای باشد روی دهد، در کوتاه ترین فاصله زمانی با اطلاع همه ساکنان کره زمین هیرسد و حتی آثار نیک یا بدی از خود بتناسب قرب و بعد روابط در نقاط دیگر نیز بجا میگذارد و همچون پیکر واحدی است که اگر خاری بنوک انگشت پاخلییده شود آن تمام اعضاء ناراحت و جملگی منثر میشوند. روزافزونی این ارتباطات و پیوستگیها، جای هیچگونه تردیدی نیست، دانشمندان بشر در راه اعلان و بالابردن زندگی مادی جامعه، تلاش های جانکاه و شگفت انگیزی را بخود هموار کرده و میکنند و خوشبختانه کوشش های آنان نیز در این مقصود قرین پیروزی های مهمی است.

که شایان آفرین و شگفتی جهانیان میباشد .

بیشتر کشورهای دنیای متمدن ، مملو از امور مالی ، سرمایه های هنگفت ، مجهز با سلاح رزمی جدید و دژه اوپرگاه های دفاعی است . پیدا شن اختراعات متواالی و صناعات عجیب ، و پی بردن بذخائر طبیعی ، و مهار . کردن انرژی و تهیه وسائل و اسباب خارق العاده مخابرات ، و پیروزی بر بسیاری از اسرار طبیعت و صدها امثال اینها ، امکان تسلط پسردار بر کرات دیگر حتی برای دین باوران نیز روشن نموده است .

جهان نوده عین حال که مشکلات فراوانی را از جا پای انسانها برداشته ، و معضلات و معماهای بسیاری را حل نموده ، و سعادت هائی را بهره نوع انسانی ساخته ، مع الاسف بهانه های رانیز برای حلقه کشی و تضییع حقوق مردم ، بوجود آورده که در نده خوهای انسان نما با دستاویزی بآنها پایه های آمال و شهوت خود را رولا بروز محکمتر مینمایند و با نشخوار آن شیوه ها و سوء استفاده از بی اطلاعی مردم ، شهوت های گذشته خویش را با غارت شر و تمای مادی و معنوی ملت های ضعیف ، اشباح میکنند ، و برای ربدون گوی رقابت ، ایجاد نهضتهای ضد انسانی نموده و مینمایند که بالمال هزاران خاندان را بد بخت ، و ادیم زمین را هر چند صباحی از خون بیگناهان حتی کود کان معصوم رنگین ساخته و میسازند .

همترین روش های عهد دار نظام اجتماعی که در این دنیای نو ، افکار عمومی را بخود مشغول نموده ، و منشأ نبردهای سیاسی و فکری گردیده وعلی الدوام آش جنگ های پار تیز ای در بین پیر و انشان فروزان است ، روش سرمایه داری که پایه و اساس حکومت در نیمه اعظم معموره زمین و مرام اشتراکی در نیمه دیگر آن است .

هر یک از این دو مرام، برای تسخیر سیادت بر تمام کرۀ (مین؛ با پهلوانان دیپلمات و سیاستمداران کهنه کار، علیه رقیب خویش بصورت‌های متفاوت در تک و تاز است :

از ابتدای ظهور اقتدار این دو مسلک، جامعه بشر به مصیبت‌های پیاپی و نگرانی‌های جانکاهی مبتلا گردیده و قربانی‌های بیشماری در این راه پر فراز و نشیب رقابت، از کفداده، و فجایع وجنایتها عجیبی را تماشا نموده است .

بدیهی است که معماًی بفرنج و مشکل نظام اجتماعی در دورانهای پر فرج و ملال تاریخ‌بشر بشکل‌های مختلفی نمودار شده، و دارای ریشه‌های عمیقی است، واژو قرنی که زندگی اجتماعی در بنی نوع انسان پدید آمده با این مشکل، دست بگریبان گردیده، و تشخیص داده است که ارتباطات و پیوندهای افراد و ملت‌ها که عناصر تشکیل‌دهنده زندگی دست‌جمعی است، معلول نیاز فطری آدمی است و طبعاً به تنظیم نظامات و تشریع مقررات و قوانین محتاج است .

حل این عویضه از دیر‌زمانی، زعمای بشریت را در میدانهای نبرد فکری و سیاسی وارد ساخت، و جنگ‌های فکری شگرف و رو شهای مختلفی داشتند که غالب آنها، نتایج غمانگیزی را در تاریخ انسان، بجا گذاشت، زیر امال آنها این بوده که افراد بشر و ملت‌هاراه همچون در زندگانی بار آورده که برای منافع و جاه و مقام و اختلاف عقاده، بجان‌هم افتاد و هم‌دیگر را بخاک و خون کشیده و مرتكب جنایتها مگوئی می‌شدند و اگر نمی‌بود نسیمه‌های رحمت پرورد گار که در فوائل تاریخ می‌وزد، فساد مولود رو شهای غلط برای همپشه بشریت را تباہ می‌ساخت .

بهرحال، نگاهی بوحشیگریهای مدعیان تمدن، و جلا دیهای آن در جنگ جهانی دوم، و تأملی در طرز افکار متعصبان سفید پوست دنیا ای تمدن آفرین! که فقط بدسنایزی رنگ پوست بر همنوعان خویش، کبریا و منیت میفرمودند، و هر چند گاهی برای تحکیم پرتری موهم خویش فتنه‌ها بپایا میکنند و ...

شنیدن مضمونهای استاد و مدارک موجود در آرشیوهای سازمانهای
و حشت‌انگیز دولتها و اجرای اصول کیفیت شکنجه‌ها بدست دژخیمان
هار که سندهای قطعی فجایع و جنایات استعمار گران است، دورانهای
سیاه گذشته تاریخ بشر را در نظر انسان همچون نوادرسیاه و حشت‌انگیزی
دغیله میدهد، و صاحب نظر آن شریف و انسانهای واقعی را نسبت با آینده
انسانی دچار تردید کرده است.

مشکلترین مسئله و محکمترین عقده‌ای که پیمانه اندیشه مردان
پا کدل و احترام گزاران بحقوق بشر را در این جهان نو، لبریز نموده
مسئله تشخیص یک نظام عادلانه اجتماعی است که بتوازن مژهای حقوقی
وروابط افراد و ملل را هماهنگ با ترقیات روز افزون مظاهر تهدید-
جدید و مزایای آن حفظ کند، و کشتی حیات انسان که در گرداد
مخوف سیاستهای متصاد و رقابتی متناقض توأم با انبارهای باروت و
موشکهای خطرناک و بمبهای انسانیت برانداز، دچار گردیده، بساحل
سعادت حقیقی و راههای سلم و سلامت هدایت کند، باشد که از فشارهای
نگرانی، و ضربه‌های وجودانی و اخگرها سوزان قساوتها که افق بهنای
زدگی وی را تنکوتاریک ساخته خلاص شود و این غلافهای خلاف
آدمیت را المعانی و مفاهیم انسانی سرشار و لبریز نماید.

در حدود چهارده قرن پیش ، باین خواسته طبیعی انسان ، پاسخ مثبت داده شد و صلای فطرت نواز اسلام ، قاطبه مردم مخصوصاً صاحب نظر ان واهل کتاب و علم را بسوی راههای سلام و صلاح ، و مقررات و نظامات هماهنگ باقوانین آفرینش دعوت فرمود .

«يا اهل الكتاب قد جائكم رسولنا يبين لكم كثيراً مما تخفون من الكتاب ويفرون عن كثير قد جاءكم من الله نور وكتاب مبين، يهدى به الله من اتبع رضوانه سبل السلام ويخر جهنم من الظلمات الى النور باذنه ويهدى بهم الى صراط مستقيم» (مائدة ۱۵-۱۶).

(ای اهل کتاب پیغمبر ما بسوی شما آمد ، تا حقایق و احکام بسیاری از کتاب را که پنهان میدارید برای شما بیان کند و از کمیری در گذرد ، حقاً که از جانب خدا - وجود پیغمبر - نوری تابان با کتابی درخشنان برای هدایتتان آمده ، که خدا بوسیله آن هر کس را که پیرو خشنودی او است براههای سلام هدایت میکند و از افقهای تاریک بجهان نور باذنش داخل و برآه راستشان رهبری مینماید) .

راز نامیده شدن شریعت خاتم الانبیاء ﷺ ، باسلام نیز همین است ذیراعمل والتزام بمقررات آن ، ضامن سلامت انسان درجه شفون است ، و بتعبیر دیگر : دین اسلام ، یعنی رام کمند نفس در پیشگاه حقیقت و وظائف آدمیت و مسلمان یعنی آن کس که خویشتن را تسلیم معانی انسانیت نموده است ، واقع و حقیقت دین اسلام تفسیر همین دو حرف است : «خودیت کشتن ، و تسلیم معانی و وظایف انسانی شدن» .

اسلام برای تحقق بخشیدن این واقعیت فطرت پرور ، و ایجاد این حقیقت که برای الهی در نقوص بشر ، ریاضتهای عملی مداومی را موظف

فرموده که تخلف از آنها راجرم و عصیان شناخته و مخالف را بمجازات عقوبت تهدید کرده و روشن است که چنین دستوراتی توأم با فی الجمله مشقی است واژه‌های نظر است که بآنها تکالیف گفته می‌شود.

سراین مجاهدات عملی مداوم بالازلک تأملی در رموز آنها ، روشن می‌شود ، ڈیرا که پایه‌های اساسی عمران عالم را نفوس بشر تشکیل میدهد وسلام و صلاح جهان ، رابطه‌علی و معلولی با نفوس بشری دارد ، و بدیهی است که نظام اخلاقی ، پایه‌واساس نفوس انسانی است که بر شالوده عمل‌های مداوم توأم با صعوبت فی الجمله است.

هدف اساسی جهان‌منمدن ، ایجاد صنعتها ، اخترات محیر العقول ، ساختن کارخانه‌ها ، بناء‌ای آسمان‌خراش ، جاده‌های شوشه عریض ؛ راه آنهای طویل ، فرودگاهها ، تهیه خواربار بهتر و پوشش فاخر تر ، تأمین طب و بهداشت ، و خلاصه بهتر بودزدگی مادی است اما برای ساختن شخصیت‌های ڈابت ، شخصیت‌هایی که اساس آنها را خلقیات پسندیده ڈابت تشکیل دهد سامحه کار و بی اعتماد است و در نتیجه شخصیت‌های جهان نوغالباً متزلزل بار آمده و بالطبع برای جبر نقصان خویش در تلاش و تکاپو می‌باشد و با تحول زندگی دگر گونه می‌گردند ، در حالت فقر و تهی دستی ، غفت را پیش‌ساخته اما بارسیدن بپول و ثروت‌همه فحشا و فجور را عملاً بمحیدانند.

اسلام با تمرينهای عملی مخصوص ، شخصیت‌ها را به مقاضای واجبات و وظائف آدمیت‌بنا می‌کند و بدینوسیله معانی واقعی انسانیت را در قالب افراد میریزد آنچنان که حالت‌های مختلف زندگی و تبادلات روزگار کمترین تأثیری در روحیه مسلمان واقعی ندارد و شخصیت او را متزلزل نمی‌سازد : « رجال لاتله‌یهم تجارة ولا بيع عن ذكر الله و اقام الصلوة و ايتاء

الز کوہ یخاگون یوماً تقلب فيه القلوب والا بصار - نور ۳۷: (مردانیکه
تفع و مبادله آنان را از «وظائف آدمیت» یاد خدا و بپا داشتن فریضه و
دادن هم کوہ غافل نمیکند و از روی یکه دلها و دیدهها در آن دگر گونند ،
ترسان و هر اسان میباشند).

اگرچه نظام اسلامی فعلاً بصورت یک عقیده و فرضیه‌ای بیش نیست
که اجرای آن عقده‌ذل فرزندان باشهمات و مبارز اسلام است ، و حقادره
این راه مردانه میکوشند ، اما تاریخ قطعی جهان ، شاید تجربه نظام
فطری اسلام است که چگونه در آغاز طلوع خویش ، پیشریت را که در
پر تگاه سقوط و بد بهتی ، عفریت هولناک در نده خوئی بر احساسات و
عواطفش غالب گردیده بود ، نجات داد ، و با فروغ جانبهخش خود انسانیت
را از خواب عمیق بهره‌مند و جهل بیدار کرد و راه سعادت و سلامت را بوسیله
آموخت ، با اینکه پاره‌ای از هوس انگیزیها و دسیسه‌ها همچون ابرهای
تیر و عبوس مانع از تمام انجلاء آن بوده مع الوصف در کوتاهترین مدت
براکثر معموره‌های زمین استیلاه پیدا کرد و کشورهای وسیعی را ده
قرنهای متعددی با نظام ای سابقه‌ای اداره نمود ، اما هنر اسفانه بعلی که
تلسکوپ فلسفه تاریخ نمایانده آنست ، سیلا بهای بنیان کن بر جهان
اسلامی سر ازیر شد و نهالهای شهامت ، شجاعت ، فدا کاری ، تصمیم ،
ثبات قدم ، استقلال ، پایمردی و عزت نفس ، وحدت کلمه ، خودیت کشتن
و تسليم انسانیت شدن را پیشه کن نموده و بجای آنها ، ترس ؛ بدالی ،
خودپرستی ، بهت ، تزلزل ، تبعیت ، بیما یگی ، خود پسندی و نظائر
اینها را غرس کرده و دستهای هرموزی نیز برای آبیاری این خارستان
ذلت‌زا علی الدوام مشغول فعالیت بوده و هستند .

قرآن مجید دو آغاز تشکیل دولت اسلامی ، مکرداً بمسلمانان اعلان خطر نمود که در صورت تخلف اذمقررات ، رولا گار فلا کت باری در انتظار آنان است و جانب ترین آنها که بر دولت گار کنونی ما ، طابق النعل بالنعل ، منطبق است ؛ اعلان خطری است که بصورت قصه قوم سبا ، در سوره مبارکه سبأ بیان شده و شاید نامیده شدن سوره بسبأ برای جلب دقت نظر مسلمین بفلسفه و راز قصه بوده است که ذیلام لاحظه می فرمائید :

وَلَقَدْ كَانَ لِسْبَأٍ فِي مُسْكَنِهِمْ آيَةٌ جِئْنَانٌ عَنْ يَمِينٍ وَشَمَالٌ كَلَوْا مِنْ رِزْقٍ رَبِّكُمْ وَاشْكَرُوا لَهُ بِلَدَةً طَيِّبَةً وَرَبُّ غَفُورٍ ، فَاعْرَضُوا فَارِسَلَنَا عَلَيْهِمْ سِيلَ الْعَرْمِ وَبَدَلَنَا هُمْ بِجَنْتِيهِمْ جَنْتِينِ ذَوَاتِي اَكَلَ خَمْطَ وَائِلَ وَشَيْءَ مِنْ سَدَرٍ قَلِيلٍ ، ذَلِكَ جَزِيَّنَا هُمْ بِمَا كَفَرُوا وَهُلْ نَجَّارِي الْاَكْفَارِ» ۱۵-۱۷

: (برای فردان سبأ در وطنشان « سرزمین یمن » از جنوب و شمال دو - سلسه باغو . بوستان آیت و حدانیت و رحمت پرورد گار بود .

بآنها گفته شد : - بخورید روزی پرورد گارتان را و شکر وی را به جای آرید که مسکنیان نیکو - و پر نعمت . است و پرورد گارتان غفو و در گندنده است ، پس آنان - از شکر و طاعت حق - سربال گندند ، ما هم سیلانی سخت و بیان کن بر آنان گسیل داشتیم و آن دو سلسه بستانهای باصفا و خرم را بدو باغ دیگری تبدیل نمودیم که بار درختانشان ، تلغی و ترش و بدطعم و شوره گز و اندکی سدر . خدم غفونی - بود این کیفر کفران آنها بود ، و آیا جز کفران کیش را مجازات میکنیم ؟) .

بیان اجمالی قصه چنانکه در قصص قرآن است از این قواد است :

وَخَالَكَيْمَنْ بِهَنَاؤْ وَحَاصِلَخِينْ بِوَدُولَيْ آبَدَرَ آنْجَا كَمِيَابَ بَوْدَ ، وَرَوْدَخَانَهَایِ مَهْمَى نَدَاشْتَ ، كَاهَگَاهَ دَرَاثَنَهَایِ كَوْهَسْتَانَى سَبِيلَى

بر میخاست و در میان دشت پهناور به درمیرفت، و فاقدهای از خود باقی نمیگذاشت، اذاینجهت مردم یمن ناچار شدند که تدبیری بینداشند تا از آبهای سیل استفاده کنند، و سرانجام بفکر بستن شد و ایجاد مخازن آب افتادند و کم کم سدهای زیادی بنا کردند، تا شماره آنها از صد ها در گذاشت، ولی مهترین و نافعترین آنها سد مأرب بود.

« شهر مأرب در آخر دره‌ای قرار دارد که سمت جنوبش وسیع است و خرد خرد تنگتر و محدودتر میشود تا بمهی‌ان دو کوه « بلق » میرسد که در آنجادره بسیار تنگ میشود و آن دره در کوهستان همچنان ادامه دارد، تابعه‌جرای سیلهای کوه « سراة » منتهی میگردد »

« در این دره و در دامنه دو کوه بلق، پادشاهان بزرگ و جبار سپاهی عظیم و نیرومند بنا نهادند، واژطرین آن طبق اصول هندسی با تن تیب منظم، مجاري استفاده از آب تر تیب دادند، و در اثر بنای آن سد آن دره سر زهینی خرم و آبادشدو با غهای باصفاو کشتزارهای زیبادامش را بیاراست و گلهای الوان و شکوفه‌های معطر در بستر شوشکفت، و ریگهای سوزان بیاغ جنان، تبدیل شد، و نهرهای روان مانند نقره خام در زیر شاخهای ذمر دین بجريان آمد و تراشه بلبلان خوش آوا فضای دره را پرساخت، و هیوهای لذیذ و فراوان در میان بوستانها از فراز شاخصارها نهایان بود. »

« زنها زنبیلهای خود را روی سر میگذاشند و چون چند قدم از زیر درختها میگذشنند، زنبیلهایشان از میوه‌پر میشد و این خیر و بر کت، روز بروز فزو نی مییافت و گروهی از مردم آن سر زمین بتجارت پرداختند، و کالاهای خود را بحجاز و شام میبردند و قسمت اعظم راه را از زین درختان

خرم و سایه اشجار هنر طی میکردند، و با اینهمه از امنیت کامل نیز برخوردار بودند».

«البته سزاوار چنین بود که مردم سپاً با آنمه نعمت که خدا بایشان پخشیده بود، در بر ابر منع حقيقی سپاسگزاری کنند و خدائی را که از گرسنگی و ترس و ناخوشی نگاهشان داشت، شکر گویند، ولی غفلت و غرور برایشان غالب شد، و مانند بسیاری از امتهای گذشته کفران نعمت کردند. و سر کشی و خودپرستی پیشه ساختند، پس خدا پیغمبرانی از میان ایشان مبعوث کرد تا بنصیحت و ارشاد و هدایتشان کوشیدند، ولی قوم در بر ابر دعوت انبیاء کن و نخوت بکار اردند، و در پی عیش و نوش و عصیان و فساد رفتند و سرانجام کارهارا عموق و باعها و مزارع را به نسق گذارند تا آنگاه که خدا اراده فرمود که عاقبت کفران نعمت را بایشان بیناید و آن قوم را سرمشق عبرت دیگران سازد».

«پس سد مأرب بشکست و نتوانست که سیلهای کوهستان را نگاهدارد و آبهایی که در پس سد ذخیر شده بود شدت در در سر ازیرشد، و از آنجا سر باغها و کشتزارها گذاشت و ذرا عتها و چهار پایان را تباوه هلاک ساخت و قصرها و خانه هارا یکباره ویران کرد و آن سر زمین را بصرائی خشک و بی آب و علف مبدل ساخت، و از آنمه باعهای خرم و اشجار بارور فقط چند درخت ارک و درخت شوره گز و اند کی درخت سدر بجای ماند، و مرغان غزلخوان و بلبلان خوش الحان جای خود را ببومها و زاغانی دادند که از فراز خرابه ها فریدهای جان کاه میکشیدند...»

خواننده عزیز! آیا این قصه عبرت انگیز طابق الفعل بالفعل

بروز گار فعلی ما منطبق نیست؟

آیا سیلا بهای بنیانکن معلوم العلل دوسلسله بوستان عیبر آمیز
مصطفای ما یعنی دانشمندان روش بین و دولتهای با تدبیر و نیرومند اسلام
را بدوسلسله با غ... تبدیل نکرده؟

آیا اینظور نیست که اغلب ثمرات ماتلخ و شوره گز است و مردان
سدر صفت ضدعفونی کن، اند کند؟ چرا اچرا!

روی سخن، با شما مردان شریف، با شما فرزندان شهیم و مبارز و
از خود گذر اسلام است، این شما هستید که باید اسلام را آن چنان که
واقعیت او است به جهان تو معرفی کنید، شما باید، افراهای ناجوانمردانه
ایکه با اسلام بسته شده، و سبب آنها قیافه های اسلام نمایها بود، از دامن
اسلام با بیان و قلم بزدایید.

حضرت ابوالائمه امیر المؤمنین علیه السلام برای شما پیام داده: «لا
تسوی حشو افی طریق الهدی من قلہ اهلہ»: (در پیغمودن راه راست الکمی
عدد هر اسان مباشد).

شما باید بداد جهان متمدن برسید، لیکن اجهان متمدن بسوی جهنه می
سو زان در شتاب است! ...

پرتاب جامع علوم انسانی

